

Comentariul operei Trandafirii rosii de Barsan Zaharia - partea intai

Zaharia Barsan (1878-1948) a fost un dramaturg-intemeietor, un sensibil poet si memorialist, un stralucit actor, primul director al Teatrului National din Cluj si director-onorific pe viata al aceleiasi lacas de cultura. Teatrului i-a dedicat piesele Trandafirii rosii ("poemul jertfei pe altarul artei" cum a denumit-o unul din exegeti). Se face ziua -un miscator episod din vremea rascoalei lui Horia, poemul dramatic Domnul de roua. Poemul Unirii, Sirena, insemnarile Impresii de teatru din Ardeal si traducerea dramei Salomeea de Oscar Wilde.

Orice montare a Trandafirilor rosii pe o scena a tarii aduce in actualitate o intreaga categorie dramatica Feeria care s-a nascut in spectacolele de curte ale secolelor XVI si XVII, ca simplu divertisment, a cunoscut consacrarea sa literara mai tarzia cu fiecare nou val romantic. Inrudit cu melodrama prin conventionalitatea intrigii, feeria si-a salvat onoarea si nobletea prin penajul fanteziei poetice. Contactul cu folclorul a introdus mai totdeauna in compozitiile acestui gen o moderatie a efectelor exterioare si -nu o data- gustul metaforei substantiale.

Jertfa palidului Zefir, din Trandafirii rosii, inchinata unei iubiri de o intensa puritate, nu poate decat sa faca sa vibreze, si astazi, sufloiele spectatorilor de toate categoriile, deoarece in tiradele eroilor este exprimata vibrant, in armonii cantabile, superioritatea morala a omului: "Nemarginata marc, de-a pururi zbuciumata... Privind pe-ntinsul verde, ce mila mi-e de tine..."

Cu multa indreptatire se fac aprecieri in legatura cu unele filatii intre "Luceafarul" eminescian si aceasta feerie. Hiperion fiind identificat in Zefir, Catalina in Liana iar Catalin in Val-voievod. Acest preafrumos poem dramatic in trei acte, intruchipat in hlamida feeriei nationale si incarcat de valoare simbolica, ilustreaza daruirea si jertfa la limita maxima. Zefir implineste jertfa de a darui domnitei Liana, in fiecare zi, cate un trandafir alb inrosit in sangele curs din vinele lui, vreme de saptezeci si sapte de nopti, pentru a-i opri stingerea predestinata din viata.

O face din iubire si solidaritate umana, ambele nemarturisite si nerevendicate.